

TLAČOVÁ SPRÁVA

11. marec 2025

Československý filmový plagát ukrýva skvosty, predstaví ho výstava a prednáška v Kine Lumière

Najbližších niekoľko mesiacov bude steny foyeru Kina Lumière – kina Slovenského filmového ústavu zdobiť výber zo zlatej éry československého filmového plagátu 1960 – 1989. Výstavný cyklus postupne predstaví štyroch zásadných tvorcov československej plagátovej školy, otvorí ho plagátová tvorba výtvarníka Milana Grygara. Spolu s výstavou Kino Lumière pripravilo aj prednášku o československom filmovom plagáte, jej témou bude prierez od vzniku plagátovej tvorby až po súčasnú situáciu v československom plagáte. Podujatie sa uskutoční 17. marca o 17.30 hod.

Výstavný cyklus nazvaný Zlatá éra československého filmového plagátu 1960 – 1989 v Kine Lumière predstaví štyroch zásadných tvorcov československej plagátovej školy. Pre Kino Lumière ju pripravil Pavel Rajčan, kurátor pražskej zbierky plagátov Terryho ponožky a zároveň zakladateľ najväčšej zbierky filmových plagátov v Česku. Sériu štyroch po sebe nasledujúcich výstav otvorí plagátová tvorba maliara, grafika, typografa a tvorca zvukových realizácií Milana Grygara, ktorý patrí do skupiny najdôležitejších tvorcov československého plagátu a je popredným predstaviteľom konceptuálneho prístupu k plagátom. Neskôr cyklus predstaví aj plagátovú tvorbu Zdeňka Zieglera, Karla Vacu a Josefa Vyleřala.

Milan Grygar, rodák do Zvolena, študoval na Škole umeleckých remesiel v Brne a na Vysokej škole umeleckopriemyselnej v Prahe u Emila Filu. Kolektívne vystavuje od roku 1958, samostatne od roku 1959. V rokoch 1961 – 1989 vytvoril pre Ústrednú požičovňu filmov 200 filmových plagátov a od začiatku 60. rokov minulého storočia patrí k čelným československým výtvarným umelcom. „Výstava v Kine Lumière predstavuje tridsať Grygarových plagátov,“ hovorí Pavel Rajčan, kurátor výstavy. „Najstarší k filmu Luisa Buñuela Anjel skazy je z roku 1963, najnovší k Hitchcockovmu filmu Okno do dvora z roku 1989. Kolekcia predstaví excelentné Grygarove plagáty k slávnym filmom československej novej vlny od filmov Žart Jaromila Jireša a Rozmarné leto Jiřího Menzela po Návrat strateného syna Evalda Schorma. Svetovú kinematografiu zastupuje predovšetkým dvojica plagátov k oceňovaným filmom talianskych režisérskych legend Michelangela Antonioniho Noc a Zväčšenina a Federica Felliniho Giulietta a duchovia.“ Súčasťou výstavy je aj plagát k filmu Ružové sny, Rajčan dodáva, že Grygar „spolupracoval so slovenským režisérom Dušanom Hanákom, ktorý si ho vyžiadal pre spoluprácu na plagáte Ružové sny.“

Výstavu otvorí prednáška Pavla Rajčana nazvaná *Autorský, výtvarný československý filmový plagát v kontexte celosvetovej plagátovej tvorby. Vznik a vývoj československej plagátovej školy*, ktorá sa sústreďuje na československý autorský filmový plagát v súvislostiach. „Prednáška vo forme powerpointu predstaví niekoľko stoviek československých filmových plagátov. Prevedie divákov v historickom kontexte od začiatkov plagátovej reklamy v druhej polovici 19. storočia až po súčasnosť s akcentom na autorské plagáty 60. rokov 20. storočia. Zároveň predstaví najdôležitejších tvorcov československej plagátovej školy, najoceňovanejšie plagáty aj proces zadávania návrhov plagátov československým výtvarníkom Ústrednou požičovňou filmov. Ponúkne tiež porovnanie domácich autorských plagátov so západoeurópskym a americkým komerčným plagátom. Okomentuje situáciu po roku 1989, zánik Ústrednej požičovne filmov, ktorá bola monopolným objednávateľom plagátov, i následný vstup reklamného trhu do Československa.“

Československý filmový plagát ukrýva skvosty, predstaví ho výstava a prednáška v Kine Lumière

Pavel Rajčan je kurátor zbierky autorských výtvarných filmových plagátov Terryho ponožky, najväčšej súkromnej zbierky filmových plagátov v Českej republike, obsahujúcej 60 000 plagátov. Zároveň je spoluzakladateľ a prevádzkovateľ kín Aero, Světozor a filmovej distribučnej spoločnosti Aerofilms. Realizoval takmer sto výstav filmových plagátov v Českej republike i v zahraničí (USA, Japonsko, Taliansko, Španielsko, Belgicko, Poľsko, Rakúsko, Bulharsko). Na prednáške v Kine Lumière predstaví aj webovú stránku zbierky plagátov Terryho ponožky, ktorá obsahuje 20 000 druhov plagátov online.

V nadväznosti na Rajčanovu prednášku sa v Kine Lumière 17. marca o 20.00 hod. premietne film Dušana Hanáka *Ružové sny* (1976), poetická komédia o dospievaní, snívaní a prvej veľkej, ale zakázanej láske. V tomto poetickom príbehu o vzťahu medzi dobrosrdečným, trochu naivným poštárom Jakubom, v hereckom podaní Juraja Nvotu, a krásnou Rómkou Jolankou, ktorú stvárňuje Iva Bittová, na seba naráža nespútaný svet hravej fantázie a triezvy pragmatizmus každodenného života, ktorému musí ružové snívanie oboch hlavných hrdinov ustúpiť. Dielo režiséra Dušana Hanáka a spisovateľa Dušana Duška, plné láskavého humoru, ocenila odborná kritika aj široké publikum doma i v zahraničí. V čase svojho vzniku *Ružové sny* patrili k najnavštevovanejším filmom.

Výstava Zlatá éra československého filmového plagátu 1960 – 1989 sa uskutoční v predvečer 32. medzinárodného filmového festivalu Febiofest, ktorý sa v Kine Lumière koná v termíne od 19. do 25. marca. Ten vo svojom programe uvedie film *Žart* (1968) Jaromila Jireša, rovnomennú adaptáciu prvého románu Milana Kunderu. Film je úvahou nad bezmocnosťou človeka v kontexte dejín a vracia sa k stalinistickým represiam, ktorých obeťou je aj Ludvík, hlavný hrdina filmu. Autorom plagátov k filmom *Žart* a *Ružové sny* je Milan Grygar, oba sú súčasťou výstavy.

[Viac informácií o prednáške a výstave v Kine Lumière](#)

[Zbierka plagátov Terryho ponožky online](#)

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk